

WAT KAN TAALWETENSKAP DIE STUDENT VAN LITERATUUR BIED?

Rudolf P. Botha

1 Inleiding

Die idee dat Taalwetenskap beduidend kan bydra tot ons begrip van literêre tekste is allermens nuut. Dit word al heel lank in 'n verskeidenheid van vorms deur taalgeleerdes verdedig.¹⁾ In my voordrag wil ek egter nie op die geskiedenis van hierdie idee ingaan nie. Ek wil eerder u aandag vra vir die mees uitvoerige onlangse uitwerking daarvan, dié deur Elizabeth Closs Traugott en Mary Louise Pratt in hulle boek Linguistics for students of literature (1980).²⁾

Die bydrae wat Taalwetenskap tot ons begrip van literêre tekste kan lewer, spel Traugott en Pratt [20] as volg uit:

"It [i.e., linguistics --- R.P.B.] can help us become aware of *why* it is that we experience what we do when we read a literary work, and it can help us talk about it, by providing us with a vocabulary and a methodology through which we can show how our experience of a work is in part derived from its verbal structure. Linguistics may also help us solve problems of interpretation by showing us in rigorous ways why one structure is possible but not another. Above all, however, linguistics can give us a point of view, a way of looking at a text that will help us develop a consistent analysis, and prompt us to ask questions about the language of the text that we might otherwise ignore. Since texts are the primary data for all literary criticism, adequate means of textual description are essential if any criticism is to be properly founded. Linguistics helps ensure a proper foundation for analysis, by enabling the critic to recognize the systematic regularities in the language of a text. In fact, we can use linguistics to construct a theory about the language of a text in the form of a 'grammar of the text.' In this sense, although linguistics does not encompass literary criticism, it is relevant to all criticism."

Taalwetenskap kan dus volgens Traugott en Pratt aan studente van literatuur --- hetsy beginners hetsy geskoolde vaklui --- die volgende bied:

- (1) (a) 'n basis waarop ons beter kan begryp waarom ons ervaar wat ons ervaar by die lees van 'n literêre teks;
- (b) terminologie met behulp waarvan ons op 'n toereikende manier oor die taalstruktuur ("verbal structure") van 'n literêre teks kan praat;
- (c) metodes met behulp waarvan ons kan aandui presies hoe ons ervaring van 'n literêre teks mede deur die taalstruktuur daarvan bepaal word;
- (d) middele met behulp waarvan sekere interpretasie-probleme beredeneerd opgelos kan word deur vir 'n teks aan te toon welke taalstruktuur/ture daarvoor moontlik is en welke minder moontlik of onmoontlik is;
- (e) 'n perspektief op die teks wat waarborg dat ons al die gepaste vrae oor die taal daarvan stel sodat ons 'n konsekwente analise daarvan kan gee;
- (f) 'n omvattende begripsraamwerk waarbinne ons die reëlmatighede in die taal van die teks kan herken en sistematies kan beskryf.³⁾

Traugott en Pratt gebruik ongeveer vier honderd-en-vyftig bladsye om die punte van (2) met verwysing na 'n groot verskeidenheid van literêre tekste te konkretiseer. Dit is uiteraard nie vir my moontlik om binne die bestek van hierdie voordrag u in besonderhede te laat sien hoe hulle elk van hierdie punte uitwerk nie.⁴⁾ My oogmerke moet veel meer beskeie wees; ek wil slegs drie hoofpunte vir u aanneemlik maak:

- (2) (a) Traugott en Pratt se voorstelling van die nut van Taalwetenskap vir die student van literatuur is nie wilde fantasie nie.
- (b) Hierdie voorstelling is só interessant dat dit taaldosente sal loon om self Traugott en Pratt se boek van nader te beskou.
- (c) Taalstudente behoort, binne die kader van 'n taalwetenskapkursus, ingelei te word in hoe taalwetenskaplike middele gebruik kan word vir die ontleding van ook die taal van literêre tekste.⁵⁾

Die inhoud van my voordrag kom, met gebreke en al, hoofsaaklik uit Traugott en Pratt se boek. Op hulle beurt baseer Traugott en Pratt weer 'n groot deel van die inhoud van hulle boek op die relevante vakliteratuur.⁶⁾

2 Die brug tussen Taalwetenskap en die studie van literatuur

Kom ons begin met die vraag waarom Taalwetenskap in beginsel in staat behoort te wees om iets nuttigs vir die student van literatuur te bied. Dit is die vraag na wat die brug tussen Taalwetenskap en die studie van literatuur is.

Wat Taalwetenskap betref: dit bestudeer die beginsels in terme waarvan vorm-betekenis-korrelasies van menslike tale gestruktureer is asook die wyse waarop hierdie korrelasies kommunikatief funksioneer.⁷⁾ Sommige van hierdie beginsels is taalonafhanklik: hulle is tipies van alle moontlike menslike tale. Ander beginsels, weer, is taalspesifiek: hulle onderskei afsonderlike tale van mekaar.⁸⁾ Sowel taalonafhanklike as taalspesifieke beginsels vorm onderdele van die menslike gees. As sodanig is hulle nie vir direkte ondersoek toeganklik nie. Hierdie beginsels word egter gebruik in die vorming van taaluitings waarin hulle dan indirek gemanifesteer word. Dit beteken dat ons hierdie beginsels kan bestudeer via die ontleding van sulke taaluitings. Vir die doel van so 'n ontleding word sowel gesproke as geskrewetaaluitings gebruik. Geordende reekse taaluitings vorm tekste.

Wat die studie van literatuur betref: dit hou in die lees, analiseer en kritiseer van literatuur soos dit in die vorm van tekste bestaan.⁹⁾ En wat die ander eienskappe van 'n literêre teks ook mag wees,¹⁰⁾ dit bestaan uit taaluitings¹¹⁾ wat volgens vele literatore kommunikatief gebruik word.¹²⁾ Dit is kommunikatief-gebruikte taaluitings --- georganiseer in tekste --- wat die brug tussen Taalwetenskap en die studie van literatuur vorm.

In die geval van sowel Taalwetenskap as die studie van literatuur is die *vertrekpunt* taaluitings: in die geval van albei intellektuele bedrywe is 'n *eerste oogmerk* om vas te stel hoe sulke uitings kommunikatief funksioneer. Vir dié doel het Taalwetenskap 'n uitgebreide instrumentarium ontwikkel, 'n versameling taalwetenskaplike begrippe en onderskeidings wat steeds verbeter word. Hierin lê die rede waarom Taalwetenskap in beginsel iets nuttigs tot die studie van literatuur kan bydra. Hoeveel die uiteindelijke oogmerk(e) van Taalwetenskap en die studie van literatuur ook mag verskil, om aan die gang te kom, moet albei intellektuele bedrywe insig verwerf in hoe taaluitings kommunikatief funksioneer.

Om te kan verstaan hoe taaluitings kommunikatief funksioneer, ontleed die taalwetenskaplike hulle op verskillende vlakke. Sentraal onder die vlakke --- sogenaamde grammatikale vlakke --- waarvoor voorsiening gemaak word, is dié van (3).¹³⁾

- (3) (a) die vlak van *fonologie* waarop ingegaan word op hoe die klankvorm van sinne inmekaar steek;

- (b) die vlak van *sintaksis* waarop nagegaan word hoe sinne uit kleiner eenhede soos frases en woorde opgebou is;
- (c) die vlak van *semantiek* waarop nagegaan word hoe die verskillende soorte betekenis van sinne gevorm word uit dié van die dele daarvan;
- (d) die vlak van *leksikon* waarop die eienskappe van die kleinste onderdele --- leksikale eenhede --- van sinne bestudeer word;
- (e) die vlak van *morfologie* waarop nagegaan word hoe groter woorde uit kleiner eenhede gevorm word;
- (f) die vlak van *diskoers* waarop gekyk word na die maniere waarop sinne onderling saamhang binne groter gehele soos paragrawe, spreekbeurte, ens.
- (g) die vlak van *pragmatiek* waarop nagegaan word wat dit inhou om die verskillende tipes sinne gepas te gebruik.

Hierdie karakterisering van vlakke vir die ontleding van sinne is erg informeel en ontbeer veel aan taalteoretiese verfyning. Dit is egter voldoende as agtergrond vir wat verder volg.¹⁴⁾ Ons is nou gereed om te kyk na twee van die aspekte van die taal van 'n literêre teks wat met behulp van taalwetenskaplike middele beter verstaan kan word: enersyds die kohesie van die taaluitings binne die teks, en andersyds die taalsisteem of -sistematiek onderliggend aan die teks.

3 Karakterisering van kohesie

Traugott en Pratt [21] wys daarop dat kohesie een van die opvallende eienskappe van (die taaluitings van) literêre tekste is. Kohesie kom tot stand deur herhalende ordening, afwisselende kontrastering en hegte interne strukturering op alle grammatikale vlakke.¹⁵⁾

Vir die student van literatuur ontstaan telkens 'n bepaalde vraag: gegee dat die literêre teks wat ek lees die eienskap van kohesie besit, waarin sou dié kohesie geleë wees? Hierdie vraag identifiseer 'n eerste belangrike doel waarvoor dié student met vrug die middele van die Taalwetenskap kan gebruik. Met behulp van hierdie middele kan naamlik aangetoon word hoe die taaluitings van die betrokke literêre teks op die verskillende grammatikale vlakke tot die kohesie van die teks bydra.

Kom ons kyk hoe Traugott en Pratt [22-23] hierdie punt toelig met verwsing na die volgende bekende lied uit Browning se "Pippa Passes":

- (4) "The year's at the spring
 And day's at the morn;
 Morning's at seven;
 The hillside's dew-pearled;
 The lark's on the wing;
 The snail's on the thorn:
 God's in his heaven -
 All's right with the world!" 16)

Traugott en Pratt laat sien hoe daar op elke grammatikale vlak kohesie in die gedig aanwesig is.¹⁷⁾

Op die *sintaktiese vlak* vind ons 'n hoogs kohesiewe patroon. Elke versreël (voortaan "reël") is opgebou volgens die patroon:

- (5) SUBSTANTIEF + GEREDUSEERDE VORM VAN is + X

X is 'n preposisionele frase (at the spring, on the wing, ens.) behalwe in die geval van reëls 4 en 8, waarin die patroon gevarieer word. Selfs die variasie, egter, is kohesief: dit kom voor op dieselfde plek in elke paar van vier reëls en in albei gevalle is 'n adjektief (dew-pearled, right) daarin betrokke.

Op die *semantiese vlak* is daar korresponderende kohesie. In die eerste vier reëls vind ons 'n reeks temporele substantiewe van toenemende spesifiekheid --- year, spring, day, morn, morning, seven --- verbind met die preposisie at. In die volgende vier reëls word hierdie semantiese patroon verslap en vir die doel van kontras gebruik. Lark en snail word verbind deur sowel semantiese ooreenkoms (albei benoem diere) en kontras (die een dier is "hoër", die ander is "laer"). In on the wing en on the thorn interakteer sintaktiese en leksikale ooreenkoms (albei is preposisionele frases met dieselfde preposisie) met semantiese verskil (on het verskillende betekenisse in die twee preposisionele frases). In reël 7 word God, 'n leksikaal en semanties andersoortige substantief, "met geweld" ("forcibly") in die patroon opgeneem en word onverwags op dieselfde semantiese vlak as lark en snail geplaas. Deur egter saam met God die preposisie in, in die plek van die patroon se on, te gebruik, word op die leksikale vlak aangedui dat die derde preposisionele frase tog nie volledig parallel aan die eerste twee is nie.

Op die *fonologiese vlak* is daar 'n subtiële interaksie tussen metriese patrone enersyds, en sintaktiese en leksikale patrone andersyds. In elke gedeelte het die eerste, tweede en vierde reëls die metriese patroon (6).

- (6) ˘ / ˘ ˘ / (" / " = beklemtoonde sillabe; "˘" = onbeklemtoonde sillabe)

In die derde reël van elke gedeelte vind ons daarteenoor die spieëlbeeld van hierdie patroon:

(7) / ~ ~ / ~

Terwyl die laaste reël (vierde en agste) van elke gedeelte die sintaktiese en leksikale patroon verbreek, konformeer dit egter aan die metriese reëlmaat van die gedig. Die metriese variasie in reëls 3 en 7, daarteenoor, werk volgens Traugott en Pratt die eentonigheid teen wat deur die gedig se sintaktiese en leksikale kohesie veroorsaak sou kon word.

Op 'n andersoortige vlak, dié van die *afwykendheid van taaluitings*, word volgens Traugott en Pratt die groot interne reëlmaat van die gedig uitgebalanseer. Die gedig gebruik naamlik verskeie uitdrukkings wat, gemeet aan gewone gesproke Engels, onreëlmatig of afwykend is. Normaalweg word byvoorbeeld nie gesê dat "years" "at the spring" of "days" "at the morn" is nie. Hierdie afwykende uitdrukkings het verder 'n pragmatiese funksie. Die denkbeeldige sangeres, Pippa, is Italiaans en die lied word denkbeeldig ook in Italiaans gesing. Die afwykende uitdrukkings in die lied herinner ons hieraan en vervreem ons van die Engels van die teks.

Met die oog op latere terugverwysing, volg in (8) hieronder 'n lys van taalwetenskaplike begrippe wat gebruik is vir die karakterisering van die kohesie van Pippa se lied op die verskillende grammatikale vlakke.

(8) (a)	<u>Sintaktiese Vlak</u>	<u>Semantiese Vlak</u>
	sintaktiese patroon	reeks temporele substantiewe van toenemende spesifiekheid
	substantief	semantiese ooreenkoms
	preposisionele frase	semantiese kontras
	adjektief	semantiese verskil
	sintaktiese ooreenkoms	semantiese patroon
	(sintaktiese) variasie	leksikale ooreenkoms
		leksikaal en semanties andersoortige substantief

(b)	<u>Fonologiese Vlak</u>	<u>Andersoortige Vlak</u>
	(spieëlbeeld van) metriese patroon	afwykendheid van taaluitings
	metriese reëlmaat	pragmatiese funksie
	metriese variasie	
	(on)beklemtoonde silabe	

Let op dat die bewerings wat Traugott en Pratt oor die kohesie van Pippa se lied maak, taalwetenskaplike bewerings is, nie literêre bewerings nie. Hulle [23] stel dié punt as volg:

"While the literary critic may want to evaluate the cohesiveness in a text, the linguist's task is not so much to evaluate as to demonstrate exactly what is present and what is not."

Die taalwetenskaplike kan kohesie in alle tekste, literêr of nie-literêr, ondersoek in sover as wat dit in taalstruktuur setel. So kan hy byvoorbeeld die kohesie blootlê in die volgende advertensie vir 'n haarstilerder, 'n advertensie sonder literêre pretensies [vgl. Traugott en Pratt p. 22] :

(9) Turn on Schick, turn out chic

Die sintaktiese kohesie van (9) bestaan in die herhaling van die imperatiefstruktuur VERBUM + PARTIKEL + X. Die leksikale kohesie sit in die herhaling van die werkwoord (turn), met 'n variasie in die partikel (on vs. out) wat die parallelisme op 'n manier verbreek wat Traugott en Pratt treffend vind. Die keuse van die X-item is interessant omdat die twee X'e (Schick en chic) fonologies identies is, maar by 'n tweede aanblik sowel leksikaal (substantief vs. adjektief) as semanties verskil.

Die taalwetenskaplike kan ook die opvallende kohesie in Caesar se uitspraak (10) ontleed, wat Jakobson (1960) dan ook in feite gedoen het.

(10) veni, vidi, vici
 "I came" "I saw" "I conquered"

(10) bestaan uit drie woorde van dieselfde leksikale kategorie (verbum), met dieselfde fleksie (eerste persoon enkelvoud verlede tydvorm), met dieselfde aantal sillabes, dieselfde aksentpatroon en 'n sterk parallelisme in fonologiese vorm (rym en alliterasie). Semanties het dié kohesie 'n besondere effek: die moeilike handeling van oorwin word skynbaar op dieselfde vlak gestel as die veel makliker handelinge van kom en sien. "Hence, the impression of majestic arrogance it produces", aldus Traugott en Pratt [22].

Die taalwetenskaplike kan dus die kohesie blootlê in uiteenlopende tekste, insluitende Pippa se lied (4), die advertensie-slagspreuk (9), en Caesar se uitspraak (10). Wat hy nié met sy middele kan doen nie, is om (vergelykend) te oordeel hoe goed of funksioneel die kohesie in dié tekste vanuit 'n literêre oogpunt is. Kortom, sy analise van die kohesie in 'n teks is nie 'n literêre analise nie.

4 Beskrywing van sistematiek

Ons kom nou by 'n tweede belangrike doel waarvoor die student van literatuur die middele van Taalwetenskap kan gebruik: vir die volledige beskrywing van die sistematiek van die taal van literêre tekste. Traugott en Pratt [24] lig dié punt as volg toe:

"... discovering the systematic regularities in the language of a text is only a partial step toward a full account of the text's linguistic structure. Rather than limiting an account of a text to observed regularities, we can go on to make generalizations about the text's phonological, syntactic, and semantic structure and its pragmatic characteristics, generalizations which will reveal the text's stylistic traits and tendencies and the principles on which it is structured. Such generalizations resemble those that constitute the grammar of a language. It has therefore become customary to extend the term 'grammar' from 'grammar of a language' to 'grammar of a text'. Constructing a grammar of a text, then, is a way of hypothesizing about its overall internal structure. It enables the critic to make stylistic observations in an organized way about the most detailed facts of language."

'n Grammatika van 'n teks is interessant veral vanweë die moontlikheid van vergelyking wat dit bied: vergelyking van die grammatika van die teks met die grammatika van die vol taal. Uit so 'n vergelyking kan volgens Traugott en Pratt [24] blyk welke grammatikale kategorieë en keuses wel of nie gebruik is, in watter opsigte die teks afwyk van normale taalgebruik, en hoe die eersgenoemde keuses en die laasgenoemde afwykings medebepalend vir die interpretasie van die teks is.

Die nut van 'n teksgrammatika wat die taalsistematiek van 'n teks beskryf, lig Traugott en Pratt [24 e.v.] toe met verwysing na T.S. Eliot se "Rhapsody on a Windy Night".

(11) "Twelve o'clock.

Along the reaches of the street
Held in a lunar synthesis,
Whispering lunar incantations
Dissolve the floors of memory
And all its clear relations
Its divisions and precisions,
Every street lamp that I pass
Beats like a fatalistic drum,
10 And through the spaces of the dark
Midnight shakes the memory
As a madman shakes a dead geranium.

Half-past one,
The street-lamp sputtered,
The street-lamp muttered,
The street-lamp said. 'Regard that woman
Who hesitates toward you in the light of the door
Which opens on her like a grin.
You see the border of her dress
20 Is torn and stained with sand,
And you see the corner of her eye
Twists like a crooked pin.'

The memory throws up high and dry
A crowd of twisted things;
A twisted branch upon the beach
Eaten smooth, and polished
As if the world gave up
The secret of its skeleton,
Stiff and white.
30 A broken spring in a factory yard,
Rust that clings to the form that the strength has left
Hard and curled and ready to snap.

Half-past two,
The street-lamp said,
'Remark the cat which flattens itself in the gutter,
Slips out its tongue
And devours a morsel of rancid butter.'
So the hand of the child, automatic,
Slipped out and pocketed a toy that was running along the quay.
40 I could see nothing behind that child's eye.
I have seen eyes in the street
Trying to peer through lighted shutters,
And a crab one afternoon in a pool,
And old crab with barnacles on his back,
Gripped the end of a stick which I held him.

Half-past three,
The lamp sputtered,
The lamp muttered in the dark.
The lamp hummed:
50 'Regard the moon,
La lune ne garde aucune rancune,
She winks a feeble eye,
She smiles into corners.
She smooths the hair of the grass.

The moon has lost her memory.
A washed-out smallpox cracks her face,
Her hand twists a paper rose,
That smells of dust and eau de Cologne,
She is alone
60 With all the old nocturnal smells
That cross and cross across her brain.'
The reminiscence comes
Of sunless dry geraniums
And dust in crevices,
Smells of chestnuts in the streets,
And female smells in shuttered rooms,
And cigarettes in corridors
And cocktail smells in bars.

The lamp said,
70 'Four o'clock,
Here is the number on the door.
Memory!
You have the key,
The little lamp spreads a ring on the stair.
Mount.
The bed is open; the tooth-brush hangs on the wall,
Put your shoes at the door, sleep, prepare for life.'

The last twist of the knife." 18)

Volgens Traugott en Pratt [26] se interpretasie van die gedig, ervaar die "ek" (die verteller of spreker in die gedig), soos hy stap, in sy gees 'n stryd tussen twee sienings van die wêreld. Die een siening is aktief en is op die bewegende hede gerig; die ander is passief en op die beweginglose verlede ingestel. Die stryd word deur twee beelde ("images") uitgedruk: dié van die straatlamp en dié van herinnering ("memory"). Die gedig beweeg heen en weer tussen die twee perspektiewe wat hierdie beelde bied: strofe 2 gaan oor die lamp, strofe 3 oor herinnering; versreëls 33-37 oor die lamp, versreëls 38-39 oor herinnering; versreëls 46-61 oor die lamp, versreëls 62-68 oor herinnering; strofe 6 oor die lamp. Die res van die gedig --- strofe 1, versreëls 40-45, en die finale eenreël-strofe --- bestaan uit direkte kommentaar deur die "ek" van die gedig.

Traugott en Pratt [26] betoog dat uit 'n sorgvuldige beskouing van die taal van die gedig blyk dat binne die totale grammatika daarvan daar

twee subgrammatikas is: twee taalsisteme wat byna komplementêr aan mekaar is. Die een is die grammatika van die lamp, die ander is die grammatika van herinnering. Die strukture binne hierdie twee subgrammatikas word gekombineer in die dele waarin die "ek" van die gedig kommentaar lewer. Dit is interessant om te kyk na enkele opsigte waarin die lamp-grammatika en die herinnering-grammatika verskil en om na te gaan hoe hierdie verskille Traugott en Pratt se interpretasie van die gedig steun.

Wat die *leksikale vlak* betref: dit val op hoeveel aksieverba en adverbia van rigting in die lamp-grammatika voorkom. Die betekenis van hierdie leksikale items dra by tot die indruk dat alles aan die beweeg skyn te wees, in die besonder die afsonderlike liggaamsdele: the corner of her eye twists like a crooked pin (21-22), she smiles into corners (53), her hand twists a paper rose (57). Daarteenoor bevat die herinnering-grammatika opvallend veel statiese substantiewe, perfektiewe adjektiewe en adverbia (eintlik adverbiale uitdrukkings) van plek. Dit is mede met behulp van die betekenis van hierdie leksikale items dat die statiese voorstellings gegee word: a twisted branch upon the beach (25), a broken spring in a factory yard (30), dust in crevices (64), smells of chestnuts in the streets (65). Selfs items wat gewoonlik aksieverba is, het in die herinnering-grammatika 'n nie-aksie-betekenis: the reminiscence comes of sunless dry geraniums (62-63), 'n versreël waarin, volgens Traugott en Pratt [27], die herinnering nie op enige aktiewe wyse kom nie, maar slegs "gebeur".

Leksikaal is die twee grammatikas ook in 'n verdere opsig komplementêr: elk gebruik leksikale items van die ander, maar wel binne sy eie struktuur. smell, byvoorbeeld, is 'n verbum in die lamp-grammatika (that smells of dust and eau de Cologne, 58), maar 'n substantief in die herinnering-grammatika (female smells in shuttered rooms, 66). Verder het die lamp-grammatika twist en smooth (reëls 22 en 54) as aksieverba, terwyl die herinnering-grammatika die statiese adjektiewe twisted en smooth (reëls 24 en 26) het.

Wat die *pragmatiese vlak* betref: dit manifesteer dieselfde kontras tussen die twee grammatikas. In die lamp-grammatika is die direkte rede moontlik: die lamp spreek die "ek" telkens direk aan. Die lamp se beskrywing van die werklikheid word gegee in die vorm van taaldade ("speech acts") wat direk op die "ek" van die gedig gerig is. Hierdie taaldade is oorwegend bevale. Die lamp-grammatika gebruik dus dinamiese pragmatiese middele. Die herinnering-grammatika, daarteenoor, is ook vanuit 'n pragmatiese oogpunt staties. Direkte rede en bevale kom nie daarin voor nie. Dit gebruik taaluitings slegs vir beskrywing, en nie vir aanwysing ("direction") nie. Kousaliteit --- wat 'n spesiale vorm van dinamiek verteenwoordig --- word nie in die herinnering-grammatika uitgedruk nie. Die herinneringe ("perceptions of memory") word as doel-loos, willekeurig, en nie-verbaal van oorsprong uitgedruk. Taal word gebruik vir die beskrywing van herinnering, maar bestaan self nie as sodanig in die wêreld van herinnering nie. Daar is geen verbale aksie in dié wêreld nie. Dit word weerspieël deur die feit dat in die herinnering-grammatika metataal --- taal wat gebruik word om oor taal te praat --- afwesig is. Daarteenoor is metataal, in die vorm van verba soos sputtered, muttered, said, ens., 'n opvallende onderdeel van die lamp-grammatika.

Die lamp-grammatika bevat verder deiktiese vorme wat die pragmatiese funksie het om 'n wêreld gemeenskaplik aan die lamp en die "ek" op te bou --- 'n verdere dinamiese komponent van dié grammatika. In Regard that woman/Who hesitates toward you in the light of the door (16-17) dwing die deiktiese that die aangesprokene om die lamp se ruimtelike domein te deel, 'n domein waarin die vrou op 'n afstand is. In toward you, weer, neem die aktiewe lamp met die deiktiese toward die ruimtelike perspektief van die "ek" oor om die rigting van die vrou se beweging te beskryf.

In die herinnering-grammatika, daarteenoor, is daar nie deiktiese uitdrukkings wat 'n wêreld gemeenskaplik aan die "ek" en sy herinneringe opbou nie. Hierdie grammatika maak dit byvoorbeeld nie moontlik om te sê that twisted branch up on the beach over there nie. Traugott en Pratt [27] vind hierin iets paradoksaals: "... the 'I's own memories seem to engage him less than the external and social world pointed out to him by the lamp".

Samevattend kan die leksikale en pragmatiese verskille tussen die twee subgrammatikas in "Rhapsody on a Windy Night" as volg skematies weer-gegee word:

(12)

	Lamp-grammatika	Herinnering-grammatika
Leksikaal	aksieverba adverbia van rigting verbale vorm van leksikale items in geval van keuse	nie-aksie-substantiewe perfektiewe adjektiewe adverbia van plek nie-aksie-verba substantiewiese of adjektiewiese vorm van ("dieselfde") items in geval van keuse
Pragmaties	direkte rede bevele aanwysings metataal	indirekte rede nie-aktiverende taaldade (nie-kousale) beskrywings geen metataal

In (12) word die verskille tussen die twee betrokke teksgrammatikas alles behalwe volledig weergegee: oor sintaktiese verskille word niks gesê nie en, soos straks sal blyk (85), daar bestaan ook interessante semantiese verskille tussen die twee. Tog blyk uit (12) duidelik hoe 'n taalwetenskaplike analise van die taalsistematiek van 'n teks saaklike regverdiging

kan verleen aan 'n interpretasie wat aanvanklik langs 'n onberedeneerde weg tot stand gekom het. Uit Traugott en Pratt se analise van die taal-sistematiek van die teks blyk naamlik duidelik hoe die fundamentele kontras binne die inhoud van "Rhapsody on a Windy Night" sistematies saamhang met twee kontrasterende reekse grammatikale middele of subgrammatikas.

Voordat ons na 'n volgende hoofpunt kyk: Traugott en Pratt [27-28] wys daarop dat die feit dat "Rhapsody on a Windy Night" twee kontrasterende subgrammatikas bevat, nie inhou dat die gedig as 'n geheel weinig kohesie vertoon nie. Op 'n *inhoudelike vlak* word kohesie verkry deur die reëlmatige wisseling tussen die perspektief van die lamp en dié van herinnering, asook deur die reëlmatige temporele ordening deur middel van horlosietyd.

Op die *sintaktiese vlak* het die herhaalde gebruik van sekere sintaktiese patrone 'n kohesiewe werking. Byvoorbeeld, in reëls 14 en 16 en 47-49 word die struktuur LIDWOORD + SUBSTANTIEF + VERBUM (The street lamp muttered) herhaal. Om nog een verdere geval te noem: die patroon BYWOORD VAN RIGTING + SUBJEK + VERBUM + OBJEK is onderliggend aan Along the reaches of the street incantations dissolve the floors of memory (reëls 2-5) en word herhaal, in byvoorbeeld, through the spaces of the dark midnight shakes the memory (reëls 10-11).

Op die *leksikale vlak* is daar duidelike kohesie, sowel binne strofes (vgl. bv. Held in a lunar synthesis (reël 3) met Whispering lunar incantations (reël 4)) as tussen strofes (vgl. bv. die herhaalde voorkoms van street, lamp, memory, dark).

Op die *semantiese vlak* is daar 'n groot aantal woorde wat vernietiging of verval uitdruk: torn, stained, crooked, broken, rust, rancid. En op die *fonologiese vlak* word die kohesie gemanifesteer in eggo's, d.i. fonologiese herhalings, soos in byvoorbeeld incantations ... decisions ... precisions.

5 Aard van taalwetenskaplike middele

Op hierdie punt stem baie van u hopelik saam DAT Taalwetenskap vir die student van literatuur iets nuttigs te bied het. Maar miskien is sommige van u nie oormatig beïndruk met die aard van WAT Taalwetenskap vir dié student bied nie. Diégene sou byvoorbeeld na (8) en (12) kon verwys en opmerk dat die taalwetenskaplike begrippe wat daar as analitiese instrumente opgenoem word, tog almal (of byna almal) maar eintlik die aansyn van "doodgewone"; "nie-tegniese", "common sense"-begrippe het.¹⁹⁾ Op grond hiervan sou hulle 'n verdere sprong kon maak en aflei dat die meerderheid --- of selfs alle --- taalwetenskaplike begrippe die pasgenoemde eienskappe het. Hierdie afleiding sou onjuis wees: die meeste en mees interessante taalwetenskaplike begrippe is naamlik tegniese begrippe wat nie sonder gerigte studie verwerf en gebruik kan word

nie. Traugott en Pratt gee talle analyses van die taal van literêre tekste wat hierdie punt toelig. Besonder insiggewend is die analyses wat hulle byvoorbeeld in terme van die tegniese taalwetenskaplike begrip "(tematiese) rolstruktuur" gee.

Op 'n algemene vlak sê Traugott en Pratt [210] :

"Applying role structure analysis to literary texts can often help us understand the organization of the world conveyed by the narrator. One of the ways writers can set up a particular view of the world is by consistently choosing particular kinds of role structures over others, or consistently selecting certain arguments and not others. Eliot's 'Rhapsody on a Windy Night' is a case in point."

Hierdie opmerkings klink interessant, maar wat beteken hulle?

Om dié vraag te kan beantwoord, moet ek eers 'n stukkie taalwetenskaplike agtergrond gee. Die betekenis van 'n sin is nie gelyk aan die som van die betekenis van die individuele leksikale (en grammatikale) items daarin nie. Nominale frases dra, naas die betekenis van die leksikale (en grammatikale) items daarvan, verdere betekenis by tot die betekenis van die sin as 'n geheel. (Nominale frases, ruweg, is dele van sinne wat om substantiewe opgebou is.) Hierdie verdere betekenis van nominale frases vloei voort uit die betekenisverhoudings waarin hulle onderling tot mekaar en tot die verbum van die sin staan. Die nie-leksikale betekenis wat 'n gegewe nominale frase tot die betekenis van 'n sin bydra, vorm die tematiese rol of funksie van dié frase. Om 'n toereikende beskrywing van die betekenis van 'n sin te kan gee, moet die taalwetenskaplike dan onder meer 'n rolstruktuur daaraan toeken. Hierdie struktuur spesifiseer welke tematiese rol of funksie elke nominale frase van die sin het en hoe die tematiese rolle van die verskillende nominale frases in een sin onderling saamhang.²⁰⁾ Ek kan die begrip 'tematiese rol' verder verhelder deur die tematiese rolle wat Traugott en Pratt behandel, op te noem en aan die hand van enkele sinne toe te lig.

- (13) Agent : I hit the boy.
(Agent) I laughed.²¹⁾
- Force : Lightning hit the boy.
(Krag) The car hit the wall.²²⁾
- Instrument : Jake cracked the coconut with a hammer.
(Instrument) The hammer cracked the coconut open.²³⁾

Experiencer (Belewer)	:	<u>I</u> love Melinda. That was obvious <u>to me</u> . ²⁴⁾
Source (Bron)	:	I walked home <u>from the market</u> . <u>That story</u> annoyed me. ²⁵⁾
Goal (Doel)	:	He walked <u>to school</u> . I handed <u>her</u> the knife. ²⁶⁾
Path (Weg)	:	I walked home from the market <u>through the field</u> . I drove home <u>on the freeway</u> . ²⁷⁾
Location (Plek)	:	They sat <u>at home</u> . <u>The house</u> smells. ²⁸⁾
Possessor (Besitter)	:	This book belongs to <u>me</u> . <u>He</u> has a car. ²⁹⁾
Patient (Pasiënt)	:	I have <u>a car</u> . I kill <u>a person</u> . ³⁰⁾

Tematiese rolle soos dié in (13) moet nie verwar word met grammatikale funksies soos Subjek, Direkte Objek en Indirekte Objek nie. Byvoorbeeld, met die grammatikale funksie van Subjek is nie slegs één tematiese rol geassosieer nie. Dit blyk duidelik uit die volgende sinne waarvan die Subjek gekursiveer is; die Subjek se tematiese rol word links van die dubbelpunt verstrekk.

(14)	Agent	:	<i>John</i> opened the door.
	Force	:	<i>The wind</i> opened the door.
	Instrument	:	<i>The key</i> opened the door.
	Patient	:	<i>The door</i> opened.

Teen hierdie minimale agtergrond kan ons nou terugkeer na die aangehaalde opmerkings van Traugott en Pratt oor die rolstruktuur van Eliot se "Rhapsody on a Windy Night".³¹⁾ U sal onthou dat in hierdie gedig twee sienings van die wêreld met mekaar gekontrasteer word: die dinamiese siening van die straatlamp en die statiese siening van herinnering. Wat Traugott en Pratt [210] doen, is om aan te toon hoe hierdie twee sienings van die wêreld mede met behulp van die rolstruktuur van die uitings van die gedig opgebou word.

Wat die lamp betref: baie Agente word gebruik en frases wat eintlik nie Agent-rolle moes hê nie, word "geagentiviseer". Byvoorbeeld, in the door opened on her like a grin (reëls 17-18) word 'n betekenis-element van "intensie" en "agensie" op die Pasiënt the door geprojekteer deur die Doel on her en deur die vergelyking met grin wat 'n lewende Agent as Subjek vereis. Daarteenoor oorheers nie-Agente in die geval van herinnering. Agente en ook Kragte word afgeswak en selfs onderdruk. Dit word geïllustreer deur die adjektiewe twisted, polished en broken. Indien die verba twist, polish en break --- onderliggend aan hierdie adjektiewe --- gebruik was, sou ook in die geval van herinnering "dinamiese" rolle soos Agent en Krag in die gedig voorgekom het. Let op dat die lamp- en die herinnering-grammatika van (12) dus ook op semantiese vlak kontrasteer.

Kom ons kyk vervolgens na die bydrae wat die begrip "rolstruktuur" kan speel in die analise van Carl Sandburg se gedig "The Harbor".

- (15) "Passing through huddled and ugly walls
By doorways where women
Looked from their hunger-deep eyes,
Haunted with shadows of hunger-hands,
Out from the huddled and ugly walls,
I came sudden, at the city's edge,
On a blue burst of lake,
Long lake waves breaking under the sun
On a spray-flung curve of shore;
And a fluttering storm of gulls,
Masses of great gray wings
And flying white bellies
Veering and wheeling free in the open." 32)

Hierdie gedig handel, volgens Traugott en Pratt [71], oor die kontras tussen die beperkings van die mensgemaakte stad (reëls 1-5) en die vryheid van die natuur (reëls 6-13).

Traugott en Pratt gee 'n interessante ontleding van die fonologiese [72-73] en sintaktiese [175-177] kohesie van "The Harbor".³³⁾ Belangriker vir ons, egter, is hulle semantiese analise van die gedig. Die essensie van hierdie analise is dat

"In this poem, role structure patterns contribute to establishing distance between the speaker (the I) and his surroundings."
[210]

Enersyds is daar die verhouding tussen die spreker, die "I", en die stad, soos dit in die rolstruktuur tot uitdrukking kom. In die eerste

vier versreëls is die spreker 'n Agent vir wie die stad 'n Weg is. In die rol van Agent is hy nie gerig *op* die stad nie: hy beweeg *deur* mure ("through ... walls", reël 1) en *verby* deuropeninge ("By doorways", reël 2). Verder is die stad 'n Bron *waaruit* (out from, reël 5) hy weg-beweeg. In terme van die semantiese rolle, is die spreker dus weg van die stad georiënteer. Andersyds is daar die verhouding tussen die spreker en die meer met die seemeeue daarbo. Die eerste paar versreëls van die gedig skep die indruk dat die "ek" op weg êrens natoe is, dat hy aktief en opsetlik na 'n voorafgekose Doel beweeg. Waarby hy egter in feite aankom, is nie 'n Doel nie, maar 'n Pasiënt. Of, soos Traugott en Pratt [211] dit stel:

".... rather than coming to the open, the lake, and the gulls, he merely comes on them (lines 7-8). They are the Patients of his accidental discovery rather than the intended Goals of his movement. The lake is presented as an unexpected interruption of the speaker's motion, and in this sense, he is as alienated from it as from the city."

En Traugott en Pratt [211] kom tot die slotsom dat

".... while the poem does contrast the freedom of the open and the confinement of the city, the speaker himself is equally distanced from both. He participates in neither; the city is what he is trying to escape, the open is something that he finds but is not looking for."

Hierdie interpretasie word gesteun deur die analise waaruit blyk dat in die rolstruktuur van die gedig dié tematiese rolle (bv. Doel) vermy word in terme waarvan die spreker en sy omgewing aktief of mekaar betrek sou gewees het. Hiermee is 'n ruwe en onvolledige aanduiding gegee van hoe die tegniese taalwetenskaplike begrip "rol-struktuur" kan bydra tot die analise van literêre tekste.³⁴⁾ Hierdie begrip is maar een van die vele tegniese taalwetenskaplike begrippe wat vir sodanige analise gebruik kan word.

6 Slot

Ek het die vermoëde dat ek nie alles wat ek wou sê, ewe goed gesê het nie. Om moontlike misverstande te voorkom, noem ek daarom ten slotte drie belangrike punte wat ek NIE gestel of verdedig het NIE.

- (16) In die hedendaagse Taalwetenskap is daar slegs één siening, nl. dié van Traugott en Pratt, oor die potensiele bydrae van Taalwetenskap tot die studie van literatuur.

Onder taalwetenskaplikes is daar ten minste twee ander sienings --- met verskeie variante --- van hierdie punt. Enersyds is daar 'n "sterker" siening wat inhou dat Taalwetenskap *meer* te bied het vir die studie van literatuur. Jakobson (1960), byvoorbeeld, betoog dat die verskil tussen 'n poëtiese en 'n nie-poëtiese teks in suiwer taalwetenskaplike terme gekarakteriseer kan word. Volgens hom, dus, bied Taalwetenskap die begripsapparaat om tussen literatuur en nie-literatuur te onderskei.³⁵⁾ Andersyds is daar 'n "swakker" siening wat daarop neerkom dat Taalwetenskap *minder* te bied het vir die studie van literatuur. So, byvoorbeeld, is Halliday (1967) van oordeel dat Taalwetenskap middele bied vir die karakterisering van slegs die styl van literêre tekste, sonder dat dié karakterisering direk kan bydra tot die interpretasie van sulke tekste.³⁶⁾ In my voordrag het ek dit nóg oor die "sterker" nóg oor die "swakker" siening gehad; Traugott en Pratt se siening lê tussen die twee.

- (17) Die inhoud van Traugott en Pratt se boek is sonder gebreke.

Dit is moontlik om allerlei tekortkomings uit te wys in Traugott en Pratt se voorstelling van taalwetenskaplike begrippe, idees en sienings.³⁷⁾ Waarskynlik sal daar ook gebreke wees in hulle algemene aannames oor literatuur enersyds en in hulle analyses van spesifieke literêre tekste andersyds. Ek is egter wel van oordeel dat daar nie op die oomblik vir vir Traugott en Pratt se handboek 'n alternatief is waarin die potensiele bydrae van Taalwetenskap tot die studie van literatuur op 'n meer sistematiese, meer insiggewende en meer toeganklike manier behandel word nie.

- (18) Kennis van Taalwetenskap is ESSENSIEEL vir die studie van literatuur.

Hierdie siening word ook nie deur Traugott en Pratt verdedig nie, soos uit die volgende opmerkings [20] blyk:

".... linguistics is not essential to the study of literature. Certainly one does not need to know linguistics in order to read and understand literary works; and critical analysis has long been carried out without formal linguistic apparatus. However, linguistics can contribute a great deal to our understanding of a text."

Diegene wat steeds beter middele vir die ontsluiting van literêre tekste soek, sal hierdie "nie-essensieelheid" van Taalwetenskap nie aangryp as

'n rede om die vak links te laat nie. Meer waarskynlik is dat hulle deur die potensiaal van die vak aangetrek sal word en dit met 'n oop gemoed sal ontgin. Dit is die instelling van byvoorbeeld die bekende literator David Robey (1982:38) wat konstateer dat

".... linguistics has evolved in a direction that has increased enormously its explanatory potential for literary studies."

VOETNOTE

1. Vir bondige resente besprekings van die geskiedenis van die idee dat Taalwetenskap 'n bydrae tot die studie van literatuur kan lewer, kan byvoorbeeld (Van Luxemburg e.a. 1981: e.v.) en (Robey 1982) geraadpleeg word. (Uitti 1969) gee 'n minder resente, maar breër oorsig van die geskiedenis van dié idee.
2. Bladsyverwysings na dié werk word verder in vierkantige hake gegee sonder herhaling van die titel of die jaar van publikasie.
3. Die sorgvuldige leser sal sien dat in (1) 'n aantal van die onduidelikhede in die aangehaalde siening van Pratt en Traugott deurslaan. Traugott en Pratt onderskei byvoorbeeld nie sistematies tussen die taaluitings waaruit 'n teks bestaan en die taalsisteem onderliggend aan hierdie uitings nie. Met die term "the language of a text" verwys hulle afwisselend na die eersgenoemde taaluitings en die laasgenoemde taalsisteem. Behalwe waar dit tot begripsverwarring kan lei --- bv. in §§3 en 4 ---, gebruik ek die uitdrukking "die taal van 'n teks" waar Traugott en Pratt hulle van "the language of a text" bedien.
4. Ook die vraag na hoe geslaagd hulle doen wat hulle probeer doen, val buite die beperkte bestek van dié voordrag.
5. Die Departement Algemene Taalwetenskap van die Universiteit van Stellenbosch beoog om met ingang van 1984 'n inleidende taalwetenskapkursus aan te bied waarin studente onder meer hierdie toepassing van taalwetenskaplike middele bygebring word.
6. 'n Aantreklike kant van dié boek bestaan in die rykdom van informasiewe literatuurverwysings wat dit bevat.
7. Hierdie karakterisering van Taalwetenskap is dié van Traugott en Pratt [12]. Vir die doel van hierdie voordrag, sal ek hou by Traugott en Pratt se voorstelling van Taalwetenskap. Ek sal verder sover moontlik gebruik maak van hulle karakteriserings van taalwetenskaplike begrippe. Hiermee gee ek uiteraard nie te kenne dat daar nie allerlei probleme is met die eersgenoemde voorstelling en die laasgenoemde karakteriserings nie. Met betrekking tot my oogmerke, egter, is hierdie probleme onbelangrik.

8. *Algemene* Taalwetenskap is die tak van Taalwetenskap wat taalonafhanklike beginsels bestudeer; *Besondere* Taalwetenskap (of Grammatika) bestudeer taalspesifieke beginsels.
9. Ek onderskei vir die doel van dié voordrag tussen die studie van literatuur en die beoefening van literatuurwetenskap. Laasgenoemde is 'n teoretiese bedryf wat die eienskappe van literêre tekste en die funksionering van literatuur in die maatskappy ondersoek (vgl. (Van Luxemburg e.a. 1981:17 e.v.)).
10. Vir die uiteenlopendheid van die beskouings oor wat hierdie kenmerke is/sou moes wees, vgl. bv. (Van Luxemburg e.a. 1981:19 e.v.) en (Jefferson en Robey 1982).
11. Vgl. ook Van Luxemburg e.a. 1981:98.
12. "... literature whatever else it might be, is undoubtedly a form of communication", aldus Robey (1982:38).
13. Let op dat ek in (3) bewustelik oorsakel van "taaluitings" na "sinne". Die belangrike onderskeiding tussen 'n konkrete taaluiting en 'n abstrakte sin waarvan dit 'n realisering is, kan nie in hierdie voordrag uitgepluis word nie.
14. Traugott en Pratt se boek verstrekk meer besonderhede oor die eienskappe van die vlakke van (3).
15. Vir die oorspronklike tegniese begrip "kohesie" vgl. (Jakobson 1960). Vir kritiek daarop vgl. (Shapiro 1976) en vir 'n verdediging van 'n aangepaste versie van die oorspronklike begrip vgl. (Traugott en Pratt p. 39, n. 2).
16. Uit Robert Browning, The poetical works of Robert Browning, Cambridge Edition with a new introduction by G. Robert Stange (Boston: Houghton Mifflin Co., 1974), p. 133.
17. Hulle noem (4) afwisselend "poem" en "song".
18. T.S. Eliot, "Rhapsody on a Windy Night", in Collected Poems 1909-1962 (New York: Harcourt Brace Jovanovich, Inc. 1963), pp. 27-30.
19. Hierdie opmerking sou onjuis wees, maar kom ons aanvaar dit argumentshalwe.

20. In plaas van om te sê dat 'n gegewe nominale frase 'n bepaalde tema-tiese rol of funksie het, kan ook gesê word dat 'n bepaalde argument met hierdie frase geassosieer is.
21. "The 'Agent' function is that of the doer responsible for an action or event taking place Since Agents must be able to do something of their own volition, the kind of NP [i.e., 'nominal phrase' --- R.P.B.] that can fulfill the role of Agent is limited to animates."
[Traugott en Pratt 192]
22. "This is the role of things that are considered to initiate actions, such as hitting, running, or driving, but that, unlike animals and humans, have no volition."
[Traugott en Pratt 192]
23. "'Instrument' is the function expressing the means by which something is done, most explicitly, the thing used to achieve some end."
[Traugott en Pratt 192]
24. "'Experiencer' is the role of the animate being inwardly affected by an event or characterized by a state."
[Traugott en Pratt 193]
25. "The place or direction from which something comes is the 'Source'."
[Traugott en Pratt 193]
26. "... the direction to which something goes is the 'Goal'."
[Traugott en Pratt 194]
27. "In moving from one place to another, a 'Path' (the route by which something goes) may be contextually assumed, or it may play a significant role."
[Traugott en Pratt 194]
28. "The role of place-in-which is 'Location'." [Traugott en Pratt 195]
29. "A special kind of locative relation is that of possession. For someone to have something [i.e. to be 'Possessor' --- R.P.B.], the object must in some sense 'be with' the person (at one's disposal, not always physically, but sometimes mentally or legally)."
[Traugott en Pratt 195]
30. "... 'Patient' can best be characterized as the role of the being or the thing that is affected by the action or event, or that is simply present in it."
[Traugott en Pratt 197]

31. Vgl. (Traugott en Pratt 188 e.v.) vir meer besonderhede oor die begrip "rolstruktuur".
32. Carl Sandburg, "The Harbor", in The Complete Poems of Carl Sandburg (New York: Harcourt Brace Jovanovich, Inc. 1970), p. 5.
33. Die sintaktiese kohesie is vir ons veral interessant omdat Traugott en Pratt [177] te kenne gee dat die tegniese taalwetenskaplike onderskeiding tussen (sintaktiese) oppervlak- en dieptestruktuur vir die karakterisering daarvan nodig is: "There is an essential cohesiveness to the point of view (though not the evaluation of what is seen), which is indicated by the variously modified underlying [i.e., deep structure --- R.P.B.] relative clauses."
34. Vir verdere analyses wat die nut van dié begrip toelig vgl. (Traugott en Pratt 211 e.v.). Let op dat die voorafgaande uiteensetting vanuit 'n taalwetenskaplike oogpunt heel oppervlakkig moes wees: dit was onmoontlik om in te gaan op die status van rolstruktuur binne verskillende taalwetenskaplike benaderings, op die presiese karakterisering van die verskillende tematiese rolle, op die argumente wat gegee moet word vir die toekenning van 'n gegewe tematiese rol aan 'n bepaalde nominale frase, op die samehang tussen tematiese rolle en grammatikale funksies, ens.
35. Vgl. ook (Robey 1982:48).
36. Vgl. ook (Robey 1982:62).
37. Hulle werk byvoorbeeld met die nosie "the language of a text" sonder om orals duidelik te onderskei tussen die taaluitings van die teks en die taalsisteem onderliggend aan dié uitings (vgl. noot 3 hierbo); hulle gebruik 'n onderskeiding tussen oppervlak- en dieptestruktuur wat gedateer is; hulle gaan nog uit van bepaalde idees van generatiewe semantiek en kasusgrammatika wat nie in die oorspronklike vorm gehandhaaf kan word nie, ens.

BIBLIOGRAFIE

- Chatman, Seymour en S.R. Levin (reds.)
1967 Essays on the language of literature. Boston: Houghton
Mifflin Co.
- Halliday, M.A.K.
1967 "The linguistic study of literary texts", in Chatman en
Levi (reds.) 1967:217-223.
- Jakobson, Roman
1960 "Closing statement: Linguistics and Poetics", in Sebeok
(red.) 1960:350-377.
- Jefferson, Ann en David Robey (reds.)
1982 Modern literary theory. A comparative introduction.
London: Batsford Academic and Educational Ltd. Na die
inleidende hoofstuk van dié bundel word verwys as "(Jef-
ferson en Robey 1982)".
- Robey, David
1982 "Modern linguistics and the language of literature", in
Jefferson en Robey (reds.) 1982:38-64.
- Sebeok, Thomas A. (red.)
1960 Style in language. Cambridge, Mass: MIT Press.
- Shapiro, Michael
1976 Assymetry: an inquiry into the linguistic structure of
poetry. New York: North-Holland Publishing Company.
- Traugott, Elizabeth Closs en Mary Louise Pratt
1980 Linguistics for students of literature. New York, ens.:
Harcourt Brace Javanovich, Inc.
- Uitti, Karl D.
1969 Linguistics and literary theory. Englewood Cliffs, N.J.:
Prentice-Hall.
- Van Luxemburg, Jan e.a.
1981 Inleiding in de literatuurwetenschap. Muiderberg: Coutinho.